

TÜRK MAHKEMELERİNDE CISG'NİN UYGULANMA(MA)SI: MADDE 2(e) BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME^(*)

Dr. Öğr. Üyesi Ş. Esra KIRAZ^(**)

ÖZET

Uluslararası ticaretin gelişmesiyle birlikte, ortaya çıkan uyumsuzluklara milli hukukların birbirinden farklı kurallar getirmesi ve bu milli hukuklara tabi olmayan taraflar için belirsizlikler doğması sebebiyle, yeknesak olarak uygulanan, hiçbir milli hukuk sistemini temel almayan 'nötr' kurallar bütünü'nün yaratılması arayışına girilmiştir. Bu doğrultuda Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Komisyonu (UNCITRAL) tarafından 1980 yılında Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG) kabul edilmiştir.

Türkiye'nin 2010 yılından beri taraf olduğu bu sözleşme, ticari hayatta sıkça tercih edilmektedir. Türk hukuku açısından ise sözleşmenin ticari satımlarda kullanılması dolayısıyla ticari bir uyumsuzluk olarak ele alınmasını gündeme getirecektir. Ticari uyumsuzluklara bakmakla görevli olan asliye ticaret mahkemeleri, hem Anayasa madde 90(5); hem de Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun (MÖHUK) madde 1(2) uyarınca uluslararası sözleşmeleri uyumsuzluklara uygulamak ile karşı karşıya kalmaktadır. Bunun örnekleri de İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 2019/765 K. ve akabinde Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 2021/2836 K. sayılı araç satımına ilişkin olarak verilen kararlarında görülmektedir.

Türk mahkemelerince CISG ile ilgili verilmiş az sayıda karar olmakla beraber, bahsi geçen kararların CISG'nin Türk yargısında uygulanması bağlamında ayrıca değerlendirmesi gerekir. Verilen kararlarda CISG madde 2(e)'nin yanlış çevirisi nedeniyle CISG uyumsuzluğa uygulanmamış, dolayısıyla CISG'nin yeknesak uygulanma amacı ile ters düşülmüştür. Bu çalışma kapsamında bahsi geçen mahkeme kararları ışığında madde 2(e) 'nin gerçek anlamı ortaya konacaktır. Ayrıca, Türk mahkemelerinden sağlıklı kararlar çıkacağına dair inancın güçlendirilmesi; sözleşmeye taraf bir ülke olarak sözleşmenin yeknesak uygulanmasına dair amacının gerçek-

^(*) DOI: 10.33432/ybuhukuk.1196932 - Geliş Tarihi: 31.10.2022 - Kabul Tarihi: 26.01.2023.

Bu makale, 7 Ekim 2022 tarihinde Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi tarafından düzenlenmiş olan Yeni İçtihatlar: Ulusal, Uluslararası ve Yabancı Yargı Kararları Sempozyumu'nda "Türk Ticaret Mahkemelerinde Uluslararası Ticari Sözleşmeler: CISG Örneği" başlığı ile sunulmuş tebliğin genişletilmiş halidir.

^(**) Çankırı Karatekin Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Çankırı-Türkiye,

E-posta: serifeesrakiraz@karatekin.edu.tr; Orcid Id: <https://orcid.org/0000-0003-3163-8640>.

leştirilmesine hizmet edilmesi düşüncesinden hareketle CISG'nin Türk yargısında farkındalığını arttırmaya yönelik çözüm önerileri sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler

Uluslararası Ticari Sözleşme, CISG, Uygulama Alanı, Yeknesaklık, Hovercraft.

(IN)APPLICABILITY OF THE CISG UNDER TURKISH COURTS: A REVIEW IN THE LIGHT OF ARTICLE 2(e)

ABSTRACT

With the development of international trade, considering that domestic laws bring different rules to the disputes, and this causes uncertainty for the parties not related to these, has been searched for neutral rules that do not base upon any domestic law. Thus, UNCITRAL accepted United Nations Conventions on Contracts for the International Sale of Goods in 1980.

The CISG, that Türkiye has been a contracting state since 2010, has been widely preferred in commerce. Considering that CISG generally applies to commercial sales, Turkish law approaches the disputes arising from it as to the commercial disputes. Due to the rules in the Article 90(5) of the Turkish Constitution; and Law on Private International Law and Procedural Law (MÖHUK) article 1(2) commercial courts of first instance, which are responsible for dealing with such a dispute, are faced with applying international agreements to the disputes. One of the examples of this is the decisions of Istanbul Regional Court of Justice numbered 2019/765 K. and, subsequently the 11th Civil Chamber of the Court of Cassation numbered 2021/2836 K. Among the few decisions given by Turkish courts regarding CISG, these aforementioned decisions require special attention regarding the application of the CISG in the Turkish courts. The court did not apply the CISG to the dispute because of the wrong translation of article 2(e), thereof these decisions contradicted the CISG's aim of uniform application. This research aims to reveal the actual meaning of Article 2(e) in the light of these cases. With the belief that the reliance on Turkish courts' capability to make sound judgements should increase and, as a signatory country, Türkiye should serve to fulfil the CISG's purpose of the uniform application, this study offers solutions in order to enable the awareness of the CISG under Turkish courts.

Keywords

International Commercial Contracts, CISG, Sphere of Application, Uniformity, Hovercraft.

GİRİŞ

Ticaretin kendine has birtakım özellikler taşıması nedeniyle, ticari hayata uygulanacak özel kurallar gerektirmekte ve ticari uyuşmazlıkların yine uzman kişiler ve özel usullerle çözülmesi icap etmektedir.¹ Bu nedenle ticari uyuşmazlıklar ayrı bir dava türü olarak ele alınarak, bunların çözümü bu konuda uzman mahkemelere bırakılmıştır.² Bir davanın ticari dava olup olmaması, bahsettiğimiz üzere söz konusu uyuşmazlığın hangi mahkemede görüleceği ve hangi yargılama usulüne göre çözüleceği ile ilgilidir. TTK madde 5(1): '[a]ksine hüküm bulunmadıkça, dava olunan şeyin değerine veya tutarına bakılmaksızın asliye ticaret mahkemesi tüm ticari davalar ile ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işlerine bakmakla görevlidir' demek suretiyle; TTK madde 4'te sayılan türden uyuşmazlıkların asliye ticaret mahkemelerinde çözüleceğini hükme bağlamaktadır.

Günümüzde küreselleşmenin de etkisiyle birlikte, ticaret sadece milli sınırlar içerisinde kalmamakta, uluslararası ticaret de hızla gelişmektedir. Bu kapsamda mallar bir ülkeden diğerine geçmekte; dolayısıyla milletlerarası mal satımına ilişkin uyuşmazlıklar meydana gelmektedir. Yabancılık unsuru taşıyan bu uyuşmazlıklar, TTK madde 4(1)'in ilk cümlesinde '(h)er iki tarafın da ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğan hukuk davaları' şeklinde ifade edilen nispi ticari dava şartını taşıdıkları ölçüde, ticari dava sayılarak; asliye ticaret mahkemelerinin önüne gelmektedir.

Yabancılık unsuru taşıyan bu ticari uyuşmazlıklara hangi hukukun uygulanacağını tespiti, en az uyuşmazlık türü ve yargılama usulünün belirlenmesi kadar önemlidir. Yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklara hangi ülkenin hukukunun uygulanacağını tespiti kanunlar ihtilafı kurallarına göre belirlenecektir. Bir devlet mahkemesinin uluslararası yetkisine dair kurallar, esasında söz konusu yetki kuralının uygulandığı devlet mahkemesinin önüne gelen yabancı unsurlu uyuşmazlıkta yetkili olup olmadığının tayinine ilişkindir.³

¹ Arkan, Sabih (2020) Ticarî İşletme Hukuku, 26. Bası, Ankara, BTHAE Yayınları, s.105.

² Börü, Levent ve Koçyiğit, İlker (2013) Ticari Dava, Ankara, Turhan Kitabevi, s.1.

³ Şanlı, Cemal (2016) Uluslararası Ticari Akitlerin Hazırlanması ve Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları, 6. Bası, İstanbul, Beta, ss. 133-134.

Uluslararası ticarete, milli hukuk sistemlerinin aynı olaya ilişkin farklı kurallar belirlemesi, davanın açıldığı ülkeye ve bu ülkenin kanunlar ihtilafı kuralları gereğince de sözleşmelere uygulanacak maddi hukuk kurallarının değişmesinin doğurduğu sorunları gidermek maksadıyla uluslararası kuruluşlarca hazırlanan ve milli hukuklardan bağımsız kurallar meydana getirilmiştir.⁴ Türkiye de uluslararası ticarete kullanılmakta olan ve milli hukuklardan bağımsız düzenlemeler içeren uluslararası anlaşmaların tarafıdır.

Yabancılık unsuru taşıyan bir uyuşmazlığa bakmakla görevli olan asliye ticaret mahkemeleri, hem Anayasa madde 90(5) 'Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir' kuralı hem de Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun (MÖHUK) madde 1(2) 'Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu milletlerarası sözleşme hükümleri saklıdır' hükmü ışığında uluslararası sözleşmeleri uyuşmazlıklara uygulamak ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu iki madde uyarınca hakimler, önlerindeki uyuşmazlığa uygulanacak uluslararası bir antlaşma olup olmadığını tespitini yapmalıdır.⁵

Uluslararası ticari sözleşmeler denildiğinde ise; bugün 95 üye ülke tarafından onaylanmış ve sıklıkla tercih edilen bir antlaşma haline gelen, 1980 tarihinde kabul edilen ve uluslararası mal satımındaki kuralların yeknesaklaştırılması amacı taşıyan Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG) aklı gelmektedir.

Türkiye 2010 yılında söz konusu antlaşmaya taraf olmuş ve 1 Ağustos 2011 yılından itibaren de antlaşmayı uygulamaya başlamıştır.⁶ Söz konusu tarihten itibaren Türk mahkemelerinde CISG ile ilgili olarak çok sayıda karar çıkmamıştır. Fakat; araç satımına ilişkin olan bir uyuşmazlığa dair İstanbul Bölge Adliye

⁴ **Ekşi, Nuray** (2020) Milletlerarası Ticaret Hukuku, 4. Baskı, İstanbul, Beta, s.2.

⁵ **Çalışkan, Yusuf** (2018) 'Milletlerarası Özel Hukukta Uluslararası Anlaşmaların Uygulanması: Tercüme ve Yorum Problemleri' Milletlerarası Özel Hukukta Güncel Meseleler, 18-20 Nisan 2018, Antalya, <<http://openaccess.ihu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12154/388>> s.e.t. 21.10.2022; **Kocasakal, Hatice Özdemir** (2013) 'Viyana Konvansiyonu'nun Milletlerarası Özel Hukuk Bakımından Uygulama Alanı', GÜHFD, C:12 S:1, s.19-52, 21-22.

⁶ RG. 14.04.2009, S. 27200 5870 sayılı Uygun Bulma Kanunu ile sözleşmeye taraf olundu. Bakanlar Kurulu katılma belgesi için bkz. RG. 07.04.2010, S. 27545.

Mahkemesi 2019/765 K. ve akabinde Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 2021/2836 K. kararlarının bilhassa değerlendirilmesi gerekmektedir.

Zira, söz konusu mahkeme kararları, aşağıda detayları ile inceleneceği üzere, hangi tür sözleşmelerin CISG kapsamı dışında tutulduğunu belirten madde 2'ye gönderme yaparak; 'araç satımına' ilişkin olan uyumsuzluğa CISG'yi uygulamamışlardır. CISG'nin Türkçe metninde madde 2(e)'nin hatalı çevirisi nedeniyle ortaya çıkan bu durum, CISG'ın yeknesak uygulanması amacına ters düşmektedir.

Uluslararası ticaretin giderek arttığı ve bunun sonucunda yabancı unsurlu uyumsuzlukların Türk yargısının önüne daha sık ulaştığı bir dönemde CISG gibi sıkça tercih edilen uluslararası bir sözleşmenin doğru ele alınıp uygulanması gerekmektedir. Dolayısıyla asliye ticaret mahkemelerinin dikkati, önlerine gelen uyumsuzluğa uygulaması muhtemelen olan CISG'ye çekilmelidir. Bu doğrultuda çalışmamızda CISG'ye ilişkin genel bilgiler verildikten sonra bahsi geçen mahkeme kararlarının analizi yapılacak ve ardından madde 2(e)'de yer alan çeviri hatası açıklanacaktır. Ayrıca, CISG'ye ilişkin olarak farklı ülke mahkemelerince verilen 'araba satımına' ilişkin kararların da değerlendirilmesi ile, CISG Türkçe çevrisindeki hata bir kez daha vurgulanacak ve çözüm önerileri sunulacaktır.

I. MİLLETLERARASI MAL SATIMINA İLİŞKİN SÖZLEŞMELER HAKKINDA BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ANTLAŞMASI (CISG)

A. GENEL OLARAK

Uluslararası ticaretin gelişmesiyle birlikte hiçbir milli hukuk sistemini temel almayan 'nötr' kurallar bütününün yaratılması arayışına girilmiştir.⁷ Bu çabalardan biri de Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Komisyonu (UNCITRAL) tarafından ortaya konulmuş ve 1980 yılında CISG kabul edilmiştir ve 1 Ocak

⁷ **Ayoğlu, Tolga** (2011) Uluslararası Ticari Sözleşmelere Uygulanan Genel Prensipler, Maddi Hükümler ve Ticari Adet-Teamüller Olarak Lex Mercatoria, İstanbul, Vedat Kitapçılık; **Aygül, Musa** (2014) 'Milletlerarası Ticari Sözleşmelerde Lex Mercatoria'nın Uygulanması', Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:12, S:3-4, s.45-85.

1988 tarihi itibarıyla de yürürlüğe girmiştir.⁸ CISG'ye taraf olan 95 ülkenin farklı kıtalardan, farklı hukuki ve ekonomik sistemlerden olması ve bunların arasında Amerika Birleşik Devletleri ve Çin gibi uluslararası ticaretin önemli aktörlerinin yer alması sebebiyle, CISG'nin uygulamadaki önemini bir kez daha vurgulamak gerekmektedir.

Hachem, Türkiye'nin ana ticaret partneri olan sekiz komşusundan altısının (şu an İran hariç olmak üzere yedi komşu ülke CISG'ye taraftır) ve bunun yanında Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün on iki üye devletinden on tane-sinin (günümüzde on iki devletin tamamı CISG'ye taraf haline gelmiştir) CISG'ye taraf olduğunu belirterek; CISG'nin Türkiye açısından önemini vurgulamıştır.⁹ Tüm bu nedenlerle CISG yalnızca uluslararası ticarete çok fazla ülke tarafından tanınması sebebiyle değil; Türkiye'nin komşuları ile ticaretinde de uygulanabilirliği nedeniyle de dikkate alınması gereken bir sözleşmedir.

B. CISG'NİN UYGULAMA ALANI

CISG dört bölüme ayrılmış olup, Bölüm I Antlaşmanın uygulama alanına ilişkin düzenlemeleri içermektedir. Bu bölümde yer alan madde 1-6 değerlendirilirken, Bölüm IV'te yer alan devletlerin çekincelerine ilişkin hükümler ile madde 1'de bahsi geçen iş yeri kavramını açıklayan madde 10 göz önüne alınmalıdır.¹⁰ Çalışmamız bağlamında sözleşmenin yer bakımından uygulanmasına ilişkin düzenlemeyi içeren madde 1 ve sözleşmenin konu itibarıyla uygulanma-

⁸ Sözleşmenin tarihçesine ilişkin olarak bakınız: **Erdem, Ercüment** (2020) Milletlerarası Ticaret Hukuku, (2. Bası, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 155-159; **Erdem, Ercüment** (1992) 'Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hakkında Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Viyana Mal Satım Sözleşmesi)' *BATİDER*, C:16, S:3, s.35-105; **Zwart, Sara G.** (1998) 'The New International Law of Sales: A Marriage Between Socialist, Third World, Common, and Civil Law Principles' *NCJ Int'l L. & Com. Reg.*, C:13, s.109-128.

⁹ Bknz. <https://uncitral.un.org/en/texts/salegoods/conventions/sale_of_goods/cisg/status> s.e.t. 15.09. 2022. **Hachem, Pascal** (2014) 'Applicability of the CISG-Articles 1 and 6': Schwenzer, Ingeborg/Atamer, Yeşim/ Butler, Petra (Editörler), *Current Issues in the CISG and Arbitration*, Volume 15, Hague, Eleven Publishing, s.32.

¹⁰ **Zeytin, Zafer** (2016) 'CISG'in Yer, Zaman, Kişi ve Konu Bakımından Uygulama Alanı': Okur, Sinan (Editör), *Milletlerarası Mal Satım Hukuku*, Ankara, Adalet Yayınevi, s.33-34.

sındaki istisnaları düzenleyen madde 2 aşağıda incelenecektir. Ancak, incelememiz CISG'nin uygulanmasına ilişkin olarak okuyucuya genel kuralları hatırlatmak niteliğinde olup derinlemesine bir tartışma içermeyecektir.

1. Yer Bakımından Uygulama Alanı

CISG Madde (1)

'(1) Bu Antlaşma, işyerleri farklı devletlerde bulunan taraflar arasındaki mal satımı sözleşmelerine,

(a) bu devletlerin âkit devletlerden olması veya

(b) milletlerarası özel hukuk kurallarının âkit bir devletin hukukuna atıf yapması

halinde uygulanır.'

şeklinde düzenlenmesi ile CISG'nin uygulanabilmesi açısından iki yol getirmiştir.

Madde 1(1)(a)'ya göre; bir sözleşmenin tarafları CISG üyesi olan farklı devletlerden ise, bu taraflar arasındaki mal satım sözleşmesine CISG uygulanacaktır.¹¹ Bu durumda örneğin mal satım sözleşmesinin taraflarından birinin işyeri Türkiye'de ve diğer tarafın işyeri Almanya'da ise, söz konusu ülkelerin CISG üye devletlerinden olması nedeniyle taraflar arasında bu sözleşmeden doğan uyuşmazlığa CISG uygulanacaktır.

Madde 1(1)(a) kapsamında tarafların işyerlerinin CISG'ye taraf devlet olup olmadığı tespit edilirken, söz konusu taraf devletlerce CISG 92-96 maddeler arasında yer alan ve sözleşmenin uygulanmasına engel teşkil edecek bir çekince konulmadığı da araştırılmalıdır. CISG 92-96 maddelerde belirtilen çekinceleri imzalayan taraf devletlerde CISG'nin uygulanması sınırlı şekilde meydana gelebilir.¹² Örneğin; madde 93 gereğince, 'kendi anayasası uyarınca değişik hukuk sistemlerinin uygu-

¹¹ Bknz. **Çalışkan, Yusuf** (2014) Uluslararası Satım Hukukunda Kanunlar İhtilafı Meseleleri, İstanbul, Beta, s.136-141.

¹² **Zeytin** (2016), s.36-39.

landığı iki veya daha fazla ülkesel birimi' olan devletler bakımından CISG'nin ülkenin tüm bölgelerinde aynı şekilde uygulanması söz konusu olmayabilir.¹³

Uyuşmazlığın taraflarından birisinin iş yeri CISG'ye üye devletlerden birinde değilse, madde 1(1)(a) uygulama alanı bulamayacak, bu durumda CISG'nin uygulanabilirliği madde 1(1)(b)'deki kural uyarınca test edilecektir. Bu hâlde ise, uyuşmazlığı çözmekle görevli mahkeme, milletlerarası özel hukuk kuralları çerçevesinde uygulanacak hukuku belirleyecek ve eğer CISG'ye taraf bir ülkenin hukukunun uyuşmazlığa uygulanması gerektiğini tespit ederse, CISG o uyuşmazlıkta uygulama alanı bulacaktır.¹⁴

Sözleşmenin yer bakımından uygulanabilirliğini tartışırken CISG madde 6'yı da vurgulamak gerekir. Bu madde ile taraflara, aralarındaki sözleşmeye CISG'nin tamamen veya kısmen uygulanmayacağını seçme imkânı tanınmıştır.¹⁵ Dolayısıyla, CISG'nin tarafların arasındaki sözleşmeye uygulanabilirliği incelenirken, tarafların CISG'nin uygulanmamasına yönelik iradelerinin bulunup bulunmadığı da tespit edilmelidir.

2. Konu Bakımından Uygulama Alanı

CISG'nin yer bakımından uygulanmasının yanında konu bakımından da uygulanmasına bakılması gerekmektedir. CISG bazı sözleşme konularını kapsamı dışında tutmaktadır. Bu nedenle, CISG'nin bir satım sözleşmesine uygulanabilirliğinin tespitinde yalnızca madde 1'e bakmak yeterli olmayacak, ayrıca söz konusu uyuşmazlıktaki sözleşmenin konusunun da CISG'nin kapsamında olduğunun tespiti de gerekecektir.

¹³ **Schwenzer, Ingeborg/ Hachem, Pascal** (2015) 'Bölüm I. Uygulama Alanı': Schwenzer, Ingeborg/Çağlayan Aksoy, Pınar (Editörler), Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (Viyana Satım Sözleşmesi) Şerhi, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s.163; **Mistelis, Loukas** (2008) '2. CISG'in Uygulama Alanı: Yer, Zaman ve Kişi Bakımından': Atamer, Yeşim (Editör), Milletlerarası Satım Hukuku Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, s.14-16.

¹⁴ Detaylı açıklama ve örnek durumlar için bakınız **Tarman, Zeynep Derya** (2015) Viyana Satım Antlaşmasını Uygulamak veya Uygulamamak (CISG'in Uygulama Alanı), İstanbul, Beta, s.27-34.

¹⁵ **Çalışkan** (2014), s.149-153.

CISG madde 1(1) atfı ile, CISG ‘mal satımı sözleşmelerini’ kapsamaktadır. CISG metni içerisinde ‘mal’ yahut ‘mal satımı’ kavramları açıklanmamıştır. Madde 3(1) ‘İmal edilecek veya üretilecek malların teminine ilişkin sözleşmeler satım sözleşmesi sayılır; meğerki, bunları sipariş eden taraf imalat veya üretim için gerekli olan malzemenin esaslı bir bölümünün teminini taahhüt etmiş olsun’ diyerek; CISG kapsamında satım sözleşmesi olarak değerlendirilmesi gereken sözleşmeleri ifade etmiştir. Bunun yanında CISG madde 2 ile CISG kapsamı dışında tutulacak malları sayma yoluna gitmiştir.

CISG Madde 2:

‘Bu Antlaşma aşağıdaki satımlara uygulanmaz:

(a) Kişisel veya ailevî ihtiyaç veya ev ihtiyacı için mal alınması; meğerki satıcı, sözleşmenin akdi sırasında veya öncesinde, malların böyle bir kullanım için alındıklarını bilmesin ve bilmesi gerekmesin;

(b) Açık artırma yoluyla yapılan satımlar;

(c) Cebri icra veya diğer kanun gereği yapılan satımlar;

(d) Menkul kıymet, kambiyo senedi ve para;

(e) Gemi, tekne, hava yastıklı taşıt veya hava taşıtı satımı;

(f) Elektrik satımı’

Madde 1(3) ‘Bu Antlaşmanın uygulanmasında ne tarafların vatandaşlığı ne tacir olup olmadıkları ne de sözleşmenin adî veya ticarî nitelikte olması dikkate alınır’ diyerek, ülke mevzuatlarında yapılan adi iş ve ticari iş gibi sınıflandırmalar ile CISG uygulanabilirliğini sınırlandırmamaktadır.¹⁶ Ancak, CISG madde 2(a) uyarınca kişisel ihtiyaçlar CISG’ın kapsamı dışında tutularak; Antlaşmanın büyük oranda ticari mal satımına uygulanmasının yolu açılmıştır.¹⁷

¹⁶ Schwenger, Ingeborg/ Hachem Pascal, s.167-168.

¹⁷ Ibid. s.184, 186, 187.

II. TÜRK TİCARET MAHKEMELERİNDE CISG

A. İSTANBUL BAM 2019/765 K. VE YARGITAY 11. HD 2021/2836 K. SAYILI KARARLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Türkiye'nin 10 seneden fazladır CISG'ye taraf bir ülke olmasına karşın, CISG'ye ilişkin sınırlı sayıda mahkeme kararı ortaya çıkmıştır. Bu çalışma kapsamında ise araç satımına ilişkin bir uyuşmazlık hakkında istinaf ve ardından temyiz incelemesi sonucunda verilen kararlar incelenecektir.

İncelememize konu uyuşmazlık, Belçika'da kayıtlı araç satımı alanında faaliyet gösteren şirket olan alıcı ile Türkiye'de kayıtlı araç tedarik şirketi arasında doğmuştur. Söz konusu uyuşmazlıkta taraflar, 179 adet Avrupa Garantili 'X' marka araç satımı konusunda anlaşmış, sözleşme kapsamında 130 aracın devir ve teslimi gerçekleşmiş, ancak; bu araçların garantisiz olarak teslim edildiği ortaya çıkmıştır. Öte yandan, geriye kalan 49 araç bakımından ise sözleşme ifa edilmemiştir. Bunun üzerine, Belçikalı alıcı, araçların garanti yükümlülüğüne aykırı olarak teslim edilmesi sebebiyle araç başına 900 € olmak üzere 117.000 € ve temerrüt faizini, kâr kaybı ve faizini ve teslim edilmeyen 49 araç bakımından ise rayiç bedele ilişkin zarar olarak 10.000 €'yu ve faizini talep etmiştir.

İlk derece mahkemesi, 130 araç için istenen toplamda 117.000 €'nun faiziyle davalıdan tahsiline, kâr kaybı talebinin Borçlar Kanunu (BK) madde 125 uyarınca reddine karar vermiş; bunun yanı sıra CISG 76 gereğince talep edilen rayiç bedel ile sözleşme değeri arasındaki farkın 'ispat edilemediği' gerekçesi ile reddine hükmetmiştir.

İstinafa taşınan uyuşmazlık İstanbul BAM 14 HD tarafından değerlendirilmiştir. Burada da yine yerel mahkeme kararında olduğu gibi garanti yükümlülüğüne aykırılık sebebiyle istenilen talepler kabul edilmiştir. Yerel mahkemenin kararının aksine kâr kaybı talebi, sözleşmenin feshedildiğine yönelik bir belge olmadığından kabul görmüştür. İstanbul BAM, CISG altındaki talepleri ise;

'Davacının dayanak yaptığı CISG (Milletler Arası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması) antlaşmasının uygulama alanı başlıklı bölümü 2. maddesinde "Bu antlaşma aşağıdaki satımlara uy-

gulanmaz” şeklinde düzenleme içerip (e) bendinde “Gemi, tekne, hava yastıklı taşıt veya hava taşıtı satımı”nda bu antlaşma hükümlerinin uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır. Satıma ve ihtilafa konu 2015 model Kia marka araçların dava dosyasında sunulu proforma faturalarından da anlaşıldığı üzere hava yastıklı araçlar oldukları dikkate alındığında, somut olayda sözleşme hükümlerinin uygulanması gerektiği ve buna göre davada talep edilen kâr kaybı ve emsal rayiç bedel tazminatı taleplerinin antlaşma hükümleri uyarınca kabulü gerektiği yönündeki davacı istinafi yerinde değildir.’¹⁸

diyerek reddetmiştir.

Söz konusu uyuşmazlık her iki tarafça temyiz edilmiştir. Yargıtay 11. HD 2021/2836 sayılı kararı ile sözleşmenin alıcı tarafı olan davacının temyiz taleplerini reddetmiştir. Mahkeme gerekçesini şu şekilde ifade etmiştir:

*‘1-İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak yapılan istinaf başvurusu üzerine HMK’nın 355 vd. maddeleri kapsamında yöntemince yapılan inceleme sonucunda **Bölge Adliye Mahkemesince esastan verilen nihai kararda, dosya kapsamına göre saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi HMK’nın 369/1. ve 371. maddelerinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına ve özellikle davalının teslim etmeyi taahhüt ettiği bakiye 49 araçla ilgili daha önceden teslim edilen araçların garanti belgesinin bulunmamasına rağmen davacının teslimde ısrar etmesi ve ifanın yerine getirilmemesinin aleyhine sonuç doğurmayacağı gözetilmeden yine bu araçlarla ilgili kar kaybı talebinin olmasına göre davacı vekilinin temyiz itirazları yerinde değildir.’¹⁹***

Her iki mahkeme, CISG madde 1’de işaret edildiği üzere sözleşme taraflarının iş yerlerinin CISG’ye taraf ülkelerden olması nedeniyle uyuşmazlıkta CISG’nin uygulama alanı bulacağını kabul etmiştir. Ancak; hangi tür sözleşmelerin CISG kapsamı dışında tutulduğunu belirten madde 2’ye gönderme yaparak

¹⁸ İstanbul BAM 14. HD, E: 2018/1106, K: 2019/765, T: 24.05.2019.

¹⁹ Yargıtay 11. HD, E: 2020/4982, K: 2021/ 2836, T: 24.03.2021.

araç satımının CISG kapsamında olmadığına hükmederek davacının, CISG madde 74, 75 ve 76 hükümleri uyarınca rayiç bedel ile sözleşmedeki bedel arasındaki farkın ödenmesi talebini reddetmişlerdir.

Ancak, hem aşağıda inceleyeceğimiz madde 2(e) lafzının İngilizce ile Türkçe metinleri arasındaki çevirinin farklı olması; hem de uyumsuzluk konusu mal olan 'araç' satımının CISG'nin uygulandığı başka davalarda CISG kapsamında değerlendirilmesi, Türk mahkemeleri tarafından CISG'nin yanlış olarak uygulandığını göstermektedir.

B. CISG MADDE 2(e): 'HOVERCRAFT' VE TÜRKÇE ÇEVİRİSİ SORUNU

CISG'in Türkçe çevrisinde madde 2(e) 'Gemi, tekne, hava yastıklı taşıt veya hava taşıtı satımı' şeklinde çevrilmiştir. CISG İngilizce metninde madde 2(e): '*of ships, vessels, hovercraft or aircraft*' olarak geçmektedir. Peki, 'hava yastıklı taşıt' olarak Türkçeye çevrilen hovercraft nedir?

İngilizce sözlük karşılığı 'a vehicle that travels just above the surface of land or water, travelling on a strong current of air that the engines produce beneath it',²⁰ yani; 'kara veya su yüzeyinin hemen üzerinde hareket eden, altında motorların ürettiği güçlü bir hava akımı üzerinde hareket eden bir araç' olan 'hovercraft' sözcüğü, CISG metninin Türkçe versiyonunda 'hava yastıklı taşıt' olarak çevrilmiştir.

Tanımdan da anlaşılacağı üzere 'hava'yı hareket etmek için kullanan, karada ve suda hareket eden bir araçtan bahsedilmektedir. Hovercraft'ın internet taramaları ile ulaşılan görsellerinde, söz konusu taşıtın altının sanki şişme bir bot gibi olduğu görülmekte; hava ile dolan bu bot kısmı nedeniyle, madde çevrisinden 'hava yastığı' gibi bir bağlam çıkarıldığı anlaşılabilir. ²¹ Bu taşıta ilişkin bir haber makalesinde ise taşıtın şu şekilde tanımı yapılmıştır: '(h)ava min-

²⁰ Longman Sözlük, <<https://www.ldoceonline.com/dictionary/hovercraft>> s.e.t. 20.09.2022.

²¹ Bknz. <<https://britishhovercraft.com/>> s.e.t. 28.10.2022; <<https://www.hovercraft-museum.org/history/>> s.e.t. 28.10.2022; <<https://edition.cnn.com/travel/article/uk-last-hovercraft-cmd/index.html>> s.e.t. 28.10.2022.

deri ve bir pervaneyle çalışan, hem suda hem de karada gidebilen bu araç, otomobil ve teknelerin giremediği birçok yere kolaylıkla gidebiliyor.²²

Görüldüğü gibi; CISG'nin Türkçe metninde, hovercraft kelimesinin hava yastıklı taşıt şeklindeki çevrilmesi motorlu araçlardaki 'hava yastığını' akla getirmiş; incelenen kararlarda da motorlu taşıt/otomobil satımları, 2(e) kapsamında değerlendirilerek CISG'nin uygulama alanı dışında tutulmuştur.

CISG'nin yapımı aşamasındaki belgeler incelendiğinde yine hovercraft kelimesinin Türk yargısı tarafından anlaşıldığı şekliyle 'hava yastıklı taşıt' olmadığı görülmektedir. CISG metni meydana getirilirken, bazı hukuk sistemlerinde madde 2(e)'de yer alan gemi, tekne ve hava taşıtı gibi varlıkların mal olup olmadığına ilişkin soruların doğma ihtimali, bunlara ilişkin satım sözleşmelerinin Antlaşma kapsamı dışında tutulmasına sebep olarak gösterilmiştir.²³ Buna ek olarak, çoğu hukuk sisteminde bu varlıkların özel tescil edilme zorunluluklarının bulunması ve hangilerinin nasıl tescil edileceğine dair farklı farklı kuralların bulunuşu CISG kapsamında yeknesaklığı sağlayabilmek amacıyla kapsam dışına alınmıştır.²⁴

Madde 2'nin görüşülmesi esnasında Hindistan delegesi, Hindistan mevzuatında hovercraft satımına ilişkin özel düzenlemeler bulunması nedeniyle 'hovercraft'ın da gemi ve tekne gibi kapsam dışında bırakılmasını teklif etmiş, Almanya delegesi de 'hovercraft'ın bir gemi mi yoksa bir hava taşıtı mı olduğunun belirsiz olduğuna değinerek söz konusu teklifi desteklemiştir.²⁵

Konuya ilişkin değerlendirme yapan yazarlardan birisi olan Khoo, madde 2(e)'nin gemi, tekne ve hava taşıtını kapsam dışında tutmasının, bazı ülkelerin

²² Congar, Kerem, 'Hem karada hem de denizde gidebilen çok yönlü araç: Hovercraft', Euronews, (2.11.2015) <<https://tr.euronews.com/next/2015/11/02/hem-karada-hem-de-denizde-gidebilen-cok-yonlu-arac-hovercraft>> s.e.t. 27.10.2022.

²³ UNCITRAL Yearbook VII: 1976 (A/CN.9/116, annex II) s.98, No:9.

²⁴ (A/CN.9/116, annex II) s.98, No:9.

²⁵ 1980 Vienna Diplomatic Conference Summary Records of Meetings of the First Committee Second Meeting, No: 19-24, <<https://iicl.law.pace.edu/cisg/scholarly-writings/second-meeting>> s.e.t. 22.10.2022.

satım hukukuna göre bu varlıkların 'mal' tanımı içinde yer almamasından kaynaklanan problemleri çözeceğini belirtmiş ve 'hovercraft' kelimesinin metne eklenmesinin bir hovercraftın gemi, tekne ya da hava taşıtı olup olmadığına karar vermeyi gereksiz hale getirdiğini ifade etmiştir.²⁶

CISG'nin konu bakımından uygulanmasına dair Türkiye'deki literatüre bakıldığında ise, madde 2(e) tartışılırken hava yastıklı taşıt özel olarak ayrıca tartışılmamış olsa bile, madde her zaman yukarıda belirttiğimiz gemi, uçak gibi taşıtlara ilişkin soru ve sorunlarla birlikte ele alınmıştır.²⁷ Bu tartışmalardan yola çıkıldığında hovercraft'ın gemi, tekne ve hava taşıtı ile ilişkili olarak maddeye eklendiği anlaşılmaktadır. Ayrıca aşağıda inceleneceği üzere; 'araba/otomobil' satımları farklı ülke mahkemelerince verilen kararlar ışığında CISG kapsamında değerlendirilmiş, buna göre de hüküm tesis edilmiştir.

Tüm bunların ışığında İstanbul BAM 14. HD ve Yargıtay 11. HD önünde görülen uyuşmazlıkta, araç satımına CISG madde 2(e) gerekçe gösterilerek CISG hükümlerinin uygulanmaması yanlış bir değerlendirme olmuştur.

III. ARAÇ SATIMINA İLİŞKİN OLARAK CISG'NİN UYGULAMA ALANI BULDUĞU DAVALAR

CISG'nin uygulama alanı bulunduğu dava örnekleri incelendiğinde, araç satımına ilişkin sözleşmelere CISG'nin uygulandığı pek çok dava bulunmaktadır. Çalışmamız kapsamında, bunlar arasından güncel olan kararlara kısaca değinilecektir. Böylece, madde 2(e)'nin Türkçe çevirisindeki hatayı bir kez daha vurgulamış olacağız.

²⁶ **Khoo, Warren** (1987) 'Comments on Article 2': Bianca-Bonnell Commentary on the International Sales Law, Milan Giuffrè, para 2.6., <<https://iicl.law.pace.edu/cisg/scholarly-writings/comments-article-2-bianca-bonell-commentary>> s.e.t. 22.10.2022.

²⁷ **Schwenzer/Hachem**, s.195-196; **Tarman**, s.40-42; **Rençber, Erenalp** (2014) 'Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın İkinci Madde Hükümünün İncelenmesi': Öztekin Gelgel, Günseli/Giray, Faruk Kerem (Editörler), Milletlerarası Özel Hukuk Çerçevesinde Milletlerarası Mal Satımına İlişkin BM. Sözleşmesinin Uygulama Alanı (CISG 1-12. Maddeler), İstanbul, Beta 2014, s.29, 40-41.

2017'de Amerika'da görülen davada uyuşmazlık bir araç satımından kaynaklanmıştır.²⁸ Amerikalı alıcı, Kanadalı bir satıcıdan nostaljik bir araba satın almış ve aracın bedelini ödemesine rağmen satıcı aracı teslim etmemiştir. Davacı, sözleşmenin aynen ifasını talep etmiştir. Mahkeme söz konusu uyuşmazlığa CISG'nin uygulanacağına hükmederken; bir yandan da aynen ifa talebinin uyuşmazlığa uygun olup olmadığının tespitini yapabilmek amacıyla Florida yasalarının da dikkate alınacağına karar vermiştir.

2016'da yine Amerika'da görülen başka bir uyuşmazlıkta, alıcı Çin şirketi ile satıcı olan Amerika Teksas'taki şirket arasında araç satımına ilişkin bir satım sözleşmesi akdedilmiştir.²⁹ Alıcının araçların bedelini ödemesine rağmen aracın teslimi yapılmamıştır. Mahkeme, ilk önce CISG'nin madde 1 kapsamında uyuşmazlığa uygulanıp uygulanmayacağını tartışmış; CISG'nin uygulanacağına hükmettikten sonra da değerlendirmesini buna göre yapmıştır. Ancak karar metni incelediğinde, mahkemenin madde 2(e) bağlamında herhangi bir değerlendirmede bulunmadığı görülmektedir.

Kore'de Bölge Mahkemesinde görülen 2014 tarihli başka bir uyuşmazlıkta, satıcı araba ihracatı yapan bir Kore şirketi, alıcı ise bir Rus şirkettir. Taraflar aralarında 19 adet model A ve 9 adet model B aracın satışı hususunda anlaşmış; model A araçların teslimi yapılmasına rağmen model B araçlar alıcıya teslim edilmemiştir. Mahkeme yaptığı değerlendirme ile uyuşmazlığı CISG kapsamında çözmüştür.³⁰

Hollanda'da 2017 yılında görülen uyuşmazlığa dair mahkeme kararı özeti- nin İngilizce çevrisinde, üç adet aracın satımına ilişkin çıkan uyuşmazlıkta mahkemenin değerlendirmesini CISG madde 2(a) üzerinden yaptığı görülmektedir.

²⁸ United States January 18, 2017 Circuit Court (Styles v. Movie Star Muscle Cars) <<https://iicl.law.pace.edu/cisg/case/united-states-january-18-2017-circuit-court-styles-v-movie-star-muscle-cars>> s.e.t. 25.10.2022.

²⁹ United States August 23, 2016 District Court (Yosemite Auto (Shanghai) Co. Ltd. v. JRS Metals Inc., et al.) <https://scholar.google.com/scholar_case?case=4827405810715008673&q=yosemite%20v%20JRS&hl=en&as_sdt=6%2C33>s.e.t. 25.10.2022.

³⁰ Republic of Korea November 7, 2014 District Court <<https://iicl.law.pace.edu/cisg/case/repulic-korea-november-7-2014-district-court>> s.e.t. 25.10.2022.

Özete göre mahkeme söz konusu araç satımını 'kişisel kullanım' olarak değerlendirmiş ve CISG'yi uygulamamıştır.³¹ Bu karar; CISG madde 2'ye değinmesi ancak; olaydaki araç satımını madde 2(e) 'hovercraft' üzerinden değil; madde 2(a) bağlamında reddetmesi ile çalışmamızda vurguladığımız yanlış çeviri hususunu destekler niteliktedir.

2006 yılında Almanya Federal Yargıtay (*Bundesgerichtshof*) mahkemesi incelenen uyuşmazlık Hollanda'da araba satıcısı olan alıcının, Alman araba satıcısından aldığı ikinci el arabaya, satıştan 4 ay sonra, aracın çalıntı olduğu gerekçesi ile polis tarafından el konulmasından doğmuştur.³² Mahkeme, kararında CISG kapsamında satıcının madde 41 gereği mal üzerinde üçüncü kişilere ait hak ve talep olmadan teslim yükümlülüğü kapsamında değerlendirme yapmış ve olayda alıcının 'makul süre' içinde durumu satıcıya ihbar etmemesi nedeniyle taleplerini reddetmiştir. Bu karar, hem CISG'nin araç satımını kapsadığını göstermesi; hem de satım konusu araçların üzerindeki üçüncü kişi hak ve taleplerine dahi CISG ışığında çözüm aranabileceğini göstermesi bakımından önem arz etmektedir.

SONUÇ

Türk mahkemeleri tarafından CISG madde 2(e)'ye ilişkin yapılan değerlendirme, yeknesaklığı hedefleyen ve uluslararası ticarete pek çok ülke tarafından kabul görüp uygulanan bir sözleşmenin amacının önünde engel oluşturmaktadır. Sözleşmeye taraf bir ülke olarak sözleşmenin uluslararası arenada yeknesak uygulanmasına ve yargı/karar birliğine dair amaçlarının gerçekleştirilmesine hizmet edilmesi gerektiği kanaatindeyiz. Ayrıca, CISG'nin hatalı olarak uyuşmazlığa uygulanmaması; CISG'nin uygulama alanı bulacağı ticari sözleşmelerde Türk mahkemelerinin yetkili mahkeme olarak seçilmemesine neden olabilir. Uluslararası ticarete aktif rol alan Türk tarafların ve Türkiye ile mal satım söz-

³¹ Netherlands August 29, 2017 *Gerechtshof* [Appellate Court] <<https://iicl.law.pace.edu/cisg/case/netherlands-august-29-2017-gerechtshof-appellate-court>> s.e.t. 25.10.2022.

³² Germany January 11, 2006 *Bundesgerichtshof* [Federal Supreme Court] <<https://iicl.law.pace.edu/cisg/case/germany-bger-bundesgerichtshof-federal-supreme-court-german-case-citations-do-not-ident-17>> s.e.t. 25.10.2022.

leşmesi imzalayan yabancı tarafların, Türk mahkemelerinden sağlıklı kararlar çıkacağına dair inancının güçlendirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Bu noktada, CISG'nin Türkçe metninin, yetkin bir heyet tarafından yeniden gözden geçirilip Türk yargısına sunulması gerekmektedir. Bunu yaparken de sözleşmenin İngilizce orijinali ve sözleşmeye ilişkin şerhler taranmalı, böylelikle uygulama ile lafzî bağlam arasında köprü kurulmalıdır. CISG'nin Türkçe metnindeki çeviri hatası sadece madde 2(e) ile sınırlı değildir. Örneğin CISG madde 42(2)(b)'de de benzer sorunları tespit etmiş idik.³³ CISG metninin çeviri problemlerinin giderilmesinin yanı sıra; Türk mahkemelerinin, özellikle de CISG ile daha çok karşılaşan asliye ticaret mahkemelerinin heyetlerinin sözleşmenin kapsamı ve dünyadaki uygulama örneklerine yönelik çeşitli çalıştaylar ile bilgilendirmesi ile sözleşmenin yanlış değerlendirilmesinin önüne geçilebileceği kanaatindeyiz.

³³ Bknz. **Kiraz, Ş. Esra** (2019) 'Uluslararası Ticari Faaliyetler Dolayısıyla Fikri Mülkiyet Hakkının İhlali: Viyana Mal Satım Sözleşmesi (CISG)', Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:18, S:2, s.675- 715.

KAYNAKÇA

1980 Vienna Diplomatic Conference Summary Records of Meetings of the First Committee Second Meeting, No: 19-24, <<https://iicl.law.pace.edu/cisg/scholarly-writings/second-meeting>> s.e.t. 22.10.2022.

Arkan, Sabih (2020) Ticarî İşletme Hukuku, 26. Bası, Ankara, BTHAE Yayınları.

Aygül, Musa (2014) 'Milletlerarası Ticari Sözleşmelerde Lex Mercatoria'nın Uygulanması', Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:12, S:3-4, s.45-85.

Ayoğlu, Tolga (2011) Uluslararası Ticari Sözleşmelere Uygulanan Genel Prensipler, Maddi Hükümler ve Ticari Adet-Teamüller Olarak Lex Mercatoria, İstanbul, Vedat Kitapçılık.

Börü, Levent ve Koçyiğit, İlker (2013) Ticari Dava, Ankara, Turhan Kitabevi.

Congar, Kerem, 'Hem karada hem de denizde gidebilen çok yönlü araç: Hovercraft', Euronews, (2.11.2015) <<https://tr.euronews.com/next/2015/11/02/hem-karada-hemde-denizde-gidebilen-cok-yonlu-arac-hovercraft>> s.e.t. 27.10.2022.

Çalışkan, Yusuf (2014) Uluslararası Satım Hukukunda Kanunlar İhtilafı Meseleleri İstanbul, Beta.

Çalışkan, Yusuf (2018) 'Milletlerarası Özel Hukukta Uluslararası Anlaşmaların Uygulanması: Tercüme ve Yorum Problemleri' Milletlerarası Özel Hukukta Güncel Meseleler, 18-20 Nisan 2018, Antalya, <<http://openaccess.ihu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12154/388>> s.e.t. 21.10. 2022.

Ekşi, Nuray (2020) Milletlerarası Ticaret Hukuku, 4. Baskı, İstanbul, Beta, s.2.

Erdem,ERCÜMENT (1992) 'Milletlerarası Mal Satım Sözleşmeleri Hakkında Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Viyana Mal Satım Sözleşmesi)' BATİDER, C:16, S:3, s.35-105.

Erdem,ERCÜMENT (2020) Milletlerarası Ticaret Hukuku, (2. Bası, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 155-159.

Hachem, Pascal (2014) 'Applicability of the CISG-Articles 1 and 6': Schwenger, Ingeborg/Atamer, Yeşim/ Butler, Petra (Editörler), Current Issues in the CISG and Arbitration, Volume 15, Hague, Eleven Publishing.

Khoo, Warren (1987) 'Comments on Article 2': Bianca-Bonnell Commentary on the International Sales Law, Milan Giuffrè, para 2.6.. <<https://iicl.law.pace.edu/cisg/scholarly-writings/comments-article-2-bianca-bonell-commentary>> s.e.t. 22.10.2022.

Kiraz, Ş. Esra (2019) 'Uluslararası Ticari Faaliyetler Dolayısıyla Fikri Mülkiyet Hakkının İhlali: Viyana Mal Satım Sözleşmesi (CISG)', Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:18, S:2, s.675-715.

Kocasakal, Hatice Özdemir (2013) ‘Viyana Konvansiyonu’nun Milletlerarası Özel Hukuk Bakımından Uygulama Alanı’, GÜHFD, C:12 S:1, s.19-52, 21-22.

Mistelis, Loukas (2008) ‘2. CISG’in Uygulama Alanı: Yer, Zaman ve Kişi Bakımından’: Atamer, Yeşim (Editör), Milletlerarası Satım Hukuku Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (CISG), İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.

Rençber, Erenalp (2014) ‘Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması’nın İkinci Madde Hükmünün İncelenmesi’: Öztekin Gelgel, Günseli/Giray, Faruk Kerem (Editörler), Milletlerarası Özel Hukuk Çerçevesinde Milletlerarası Mal Satımına İlişkin BM. Sözleşmesinin Uygulama Alanı (CISG 1-12. Maddeler), İstanbul, Beta 2014.

Schwenzer, Ingeborg/ Hachem, Pascal (2015) ‘Bölüm I. Uygulama Alanı’: Schwenzer, Ingeborg/Çağlayan Aksoy, Pınar (Editörler), Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (Viyana Satım Sözleşmesi) Şerhi, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık.

Şanlı, Cemal (2016) Uluslararası Ticari Akitlerin Hazırlanması ve Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları, 6. Bası, İstanbul, Beta.

Tarman, Zeynep Derya (2015) Viyana Satım Antlaşmasını Uygulamak veya Uygulamamak (CISG’in Uygulama Alanı), İstanbul, Beta.

UNCITRAL Yearbook VII: 1976 (A/CN.9/116, annex II).

Zeytin, Zafer (2016) ‘CISG’in Yer, Zaman, Kişi ve Konu Bakımından Uygulama Alanı’: Okur, Sinan (Editör), Milletlerarası Mal Satım Hukuku, Ankara, Adalet Yayınevi.

Zwart, Sara G. (1998) ‘The New International Law of Sales: A Marriage Between Socialist, Third World, Common, and Civil Law Principles’ NCJ Int’l L. & Com. Reg., C:13, s.109-128.

Mahkeme Kararları

Germany January 11, 2006 Bundesgerichtshof [Federal Supreme Court] <<https://iicl.law.pace.edu/cisg/case/germany-bger-bundesgerichtshof-federal-supreme-court-german-case-citations-do-not-ident-17>> s.e.t. 25.10.2022.

İstanbul BAM 14. HD, E: 2018/1106, K: 2019/765, T: 24.05.2019.

Netherlands August 29, 2017 Gerechtshof [Appellate Court] <<https://iicl.law.pace.edu/cisg/case/netherlands-august-29-2017-gerechtshof-appellate-court>> s.e.t. 25.10.2022.

Republic of Korea November 7, 2014 District Court <<https://iicl.law.pace.edu/cisg/case/republic-korea-november-7-2014-district-court>> s.e.t. 25.10.2022.

United States August 23, 2016 District Court (Yosemite Auto (Shanghai) Co. Ltd. v. JRS Metals Inc., et al.) <https://scholar.google.com/scholar_case?case=4827405810715008673&q=yosemite%20v%20JRS&hl=en&as_sdt=6%2C33>s.e.t. 25.10.2022.

United States January 18, 2017 Circuit Court (Styles v. Movie Star Muscle Cars) <<https://iicl.law.pace.edu/cisg/case/united-states-january-18-2017-circuit-court-styles-v-movie-star-muscle-cars>> s.e.t. 25.10.2022.

Yargıtay 11. HD, E: 2020/4982, K: 2021/ 2836, T: 24.03.2021.